

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

УДК 378.015.31 – 051:111.852 (043.3)

Маріанна Мирошникова, здобувач кафедри педагогіки Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
викладач кафедри загальноправових та соціально-гуманітарних дисциплін
Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття присвячена актуальній проблемі сучасної теорії і практики професійної освіти – формуванню естетичної культури майбутніх офіцерів національної поліції України. Автор досліджує, аналізує сутність та функції естетичної культури офіцерів національної поліції України, наголошує на необхідності системного підходу до розуміння природи та особливостей естетичної культури як духовної, культурологічної, особистісної та професійної категорії. За результатами теоретичного осмислення сутності естетичної культури зроблено висновок про необхідність посилення її духовного впливу на особистість правоохоронців, наближення їх до культурологічного досвіду минулого й сьогодення.

Ключові слова: естетична культура, офіцери національної поліції України, сутність та функції естетичної культури.

Рис. 2. Літ. 7.

Marianna Myroshnykova, Applicant of the Pedagogy Department
Khmelnytskyi Humanitarian Pedagogical Academy
Lecturer of the General Law and Social and Humanitarian Disciplines Department
Kherson Faculty of Odessa State University of Internal Affairs

THE ESSENCE AND FUNCTIONS OF THE AESTHETIC CULTURE OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

The article is devoted to the actual problem of modern theory and practice of professional education – formation of aesthetic culture of future officers of the National Police of Ukraine. The author analyzes the essence and functions of the aesthetic culture of the officers of the National Police of Ukraine, emphasizes the necessity of the system approach to understanding the nature and features of aesthetic culture as a spiritual, cultural, personal and professional category.

According to the results of the theoretical understanding of the essence of aesthetic culture the following conclusion has been made. It's necessary to strengthen its spiritual influence on the personality of law enforcement officers, their approach to the culturological experience of the past and present, the development of personal qualities which are required for aesthetic development of the surrounding reality, stimulation of aesthetic activity of police officers in the process of professional activity.

The scientific search has allowed to substantiate the basic functions of the aesthetic culture of the officers of the National Police of Ukraine. In particular, the value – oriented, information – content, organizational – activity and the creative and scientific functions of the aesthetic culture of patrol police inspectors, district inspectors, inspectors – criminologists, investigators, the employees of the criminal investigation.

In the article, the author emphasizes that aesthetic culture has a complex nature, characterized by multidimensional content, reveals various ways and forms of its functioning. It has broad links with the surrounding spheres of material and spiritual development of society and person. The basis of the formation of aesthetic culture determines the dynamic connection between the person and the displayed beauty in reality and art, as a result of which one gets the experience of perception of aesthetic phenomena, acquires knowledge, concept and idea of aesthetic, masters certain methods of aesthetic activity, reveals aesthetic attitude to personality qualities, the environment and certain types of activity.

On the basis of theoretical analysis of scientific literature in the field of philosophy, cultural studies, sociology, psychology and pedagogy, the author has identified the essence of aesthetic culture as a spiritual, culturological, personal and professional category. Such a definition of the essence of aesthetic culture is due to the fact that socio-historical practice is characterized by the search for answers to questions relating to truth, goodness and beauty. Aesthetic culture as a cultural category is the basis for generating aesthetic ideas, views, orientations, creating new aesthetic theories, principles and programs. The reviewing of aesthetic culture as a personal category caused by the fact that its development and functioning largely depends on the person, ones ability to subjectively realize in practice the spiritual and functional connection with the world of beauty.

Keywords: aesthetic culture, the officers of the National Police of Ukraine, the essence and functions of the aesthetic culture, aesthetic activity, the formation of aesthetic culture.

Постановка проблеми. Сучасний етап економічного, соціокультурного, духовного розвитку українського суспільства характеризується як суперечливий, пов'язаний з розв'язанням динамічних протиріч у найважливіших сферах суспільного життя. Як

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

зазначає В. Андрущенко, “Перехід від тоталітарного, моно-ідеалогічного до демократичного, плюралістичного суспільства не може здійснюватись інакше, як через низку суперечностей, що виникають в силу різних обставин як внутрішнього, так і зовнішнього плану. В полі цих суперечностей знаходиться і така людиноємна галузь суспільної життєдіяльності, як освіта. До осмислення стратегії її модернізації у світлі вимог і викликів XXI століття можна дібратись лише розірвавши коло суперечностей – економічних, політичних, соціокультурних, духовних, тобто проаналізувавши їх данність нашого буття і джерел, які спонукають до розвитку” [1, 3].

В умовах сьогодення відбуваються значні зміни у найважливіших сферах життя людей: освіті, вихованні, праці, відпочинку, творчості. Основою цих змін є прагнення людей досягти кращих результатів у сфері організації суспільних (політичних, духовних, моральних, правових, естетичних) відносин, модернізації економічної системи, налагодження ефективного виробництва, створення умов для повноцінного та всебічного розвитку особистості, реалізації на практиці творчих сил і можливостей. Прагнення людей до цивілізованих змін посилює роль естетичних цінностей, поглиблює усвідомлення того, що соціально-економічний прогрес, демократизація суспільних відносин, успішний розвиток та творча самореалізація особистості можливі лише за умови естетизації життя, основних його сфер та напрямків.

Можна бачити, що сьогодні питання естетичного змісту все частіше викликають інтерес широкої громадськості: вчених, діячів культури, працівників освіти, організаторів матеріального виробництва, представників громадських та політичних організацій, органів державної влади та місцевого самоврядування, творчих об'єднань громадян. Для практичного вирішення цих питань пропонуються сучасні наукові рішення, визначаються програмні заходи, актуалізуються дії, спрямовані на посилення ролі естетичних чинників в житті українського суспільства і окремої людини, збереження та подальший розвиток етнокультурного та художньо-естетичного досвіду, ефективно використання естетичних надбань національної, європейської та світової культури в системі освіти і виховання молоді.

Організація життєдіяльності людей за законами краси, гармонії, цілісності, системності та виразності стає можливою за умови формування естетичної культури, розвитку естетичних якостей

(почуттів, знань, умінь, способів естетичної активності), які дозволяють самостійно сприймати, глибоко осмислювати та творчо використовувати на практиці естетичні цінності, дотримуватись естетичних вимог, визначених на суспільному та особистісному рівнях.

Естетична культура набуває вирішального значення для майбутніх офіцерів поліції в силу того, що на її основі встановлюється діалог особистості з проявами прекрасного, піднесеного в навколишній діяльності та мистецтві, актуалізується інтерес до естетичного у сфері розвитку людини, природничого, соціального та художнього середовища, а також комунікативної, пізнавальної, ігрової, творчої та інших видів діяльності.

Особливого значення естетична культура особистості набуває у процесі професійної діяльності працівників правоохоронних органів (інспекторів патрульної поліції, дільничних інспекторів, інспекторів – криміналістів, слідчих, співробітників карного розшуку та ін.). Естетична культура працівників національної поліції створює важливі передумови для їх професійного спілкування з людьми, налагодження плідного зв'язку з учасниками оперативно-розшукової діяльності, глибокого сприйняття та адекватної оцінки явищ і процесів, пов'язаних з охороною громадського порядку, дотримання прав, свобод громадян, збереження та ефективного використання матеріальних і духовних цінностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Усвідомлення актуальності та необхідності формування естетичної культури особистості спонукає сучасну освітньо-педагогічну практику до вирішення означеної проблеми. У науковій літературі знайшли певне висвітлення питання формування естетичної культури у дітей дошкільного віку, учнів початкової, середньої та старшої школи. У своїх працях вчені (А. Щербо, Д. Джола, Л. Аристова, В. Бутенко, М. Верб, О. Дем'янчук, О. Комаровська, Н. Крилова, В. Кудін, Л. Масол, С. Мельничук, Л. Печко, Г. Шевченко та ін.) наголошують на особливостях розвитку у учнів та молоді естетично свідомості, формування естетичного ставлення до навколишньої дійсності та мистецтва, стимулювання естетичної активності у процесі ігрової, навчальної, комунікативної, художньо-творчої діяльності.

Наукові розвідки вчених (Т. Андрущенко, Т. Бабенко, Н. Богданова, Н. Бутенко, В. Долженко, І. Зязюн, Г. Кудінова, К. Лесик, Є. Новікова, Ю. Пастухова, О. Семашко, С. Сургай, В. Томашевський, А. Хмельова та ін.) дозволили теоретично обґрунтувати необхідність педагогічного супроводу процесу

формування естетичної культури у студентів вищих навчальних закладів, розкрити змістові та процесуальні аспекти розвитку естетичних якостей у майбутніх вчителів, інженерно-технічних працівників, художників-дизайнерів, фахівців в галузі культуротворчої та соціальної роботи.

Особливий інтерес викликають праці вчених (М. Бабков, О. Бандурка, А. Баранов, В. Вергегел, І. Грязнов, Л. Джигун, С. Добрянський, Т. Зубач, Т. Ісаєнко, Н. Карпунова, О. Косінова, О. Левенець, Н. Могілевська, А. Романова, В. Серебряк, С. Сливка, А. Черкашин, Б. Чупринський та ін.), в яких виявлено спробу актуалізувати питання морального та естетичного виховання майбутніх юристів, працівників правоохоронних органів, дослідити філософсько-правові аспекти становлення естетичної свідомості та ролі естетичної компетентності у формуванні професіоналізму сучасного фахівця, з'ясувати можливості засобів масової інформації, навчальних занять у формуванні естетичного ставлення курсантів до навколишнього середовища та мистецтва [2; 3; 4; 5; 6; 7].

Водночас важливо зазначити, що проблема формування естетичної культури офіцерів національної поліції ще не знайшла необхідного теоретичного й методичного обґрунтування. Йдеться, зокрема, про необхідність визначення сутності естетичної культури та її значення для офіцерів національної поліції України.

Мета статті. На основі теоретичного аналізу розкрити сутність естетичної культури як особистісного духовно-функціонального утворення, дослідити її функції в системі професійної діяльності офіцерів національної поліції України.

Виклад основного матеріалу. Важливо зазначити, що естетична культура має складну природу, характеризується багатоаспектним змістом, виявляє різні способи і форми свого функціонування, має широкі зв'язки з навколишніми сферами матеріального і духовного розвитку суспільства і людини. Основу становлення й формування естетичної культури визначає динамічний зв'язок людини з проявами прекрасного в дійсності та мистецтві, в результаті якого вона отримує досвід сприймання естетичних явищ, набуває знання, поняття та уявлення про естетичне, оволодіває конкретними способами естетичної активності, виявляє естетичне ставлення до особистісних якостей, навколишнього середовища та окремих видів діяльності.

Усвідомлення естетичної культури як

системного й багатоаспектного явища дозволяє вченим по-різному визначати її сутність та особливості. У результаті наукового осмислення сутності естетичної культури запропоновано її визначення як полікультурного явища, соціально-історичного процесу, прояву ціннісного ставлення до дійсності та мистецтва, основи розгортання творчих сил і можливостей людини у сфері мистецтва. Запропоновані вченими визначення естетичної культури мають важливе значення для сучасної практики. Адже вони дозволяють інтерпретувати естетичну культуру як невід'ємну складову полікультурного розвитку людини, становлення її моральної, політичної, правової, наукової, художньої свідомості. Інші пропонують також визначати естетичну культуру як умову її ціннісного ставлення до навколишньої дійсності, зокрема, людей, предметів побуту, творів мистецтва. За таких обставин естетична культура осмислюється як важливий чинник збагачення зв'язку особистості зі світом прекрасного.

Немає сумніву в тому, що запропонований вченими погляд на естетичну культуру як соціально-історичну категорію привертає відповідну увагу. Адже йдеться не лише про минуле у розвитку естетичної культури суспільства і людини, але й про її місце та характер розвитку в умовах сьогодення та майбутнього. На цій підставі вчені пропонують цілком обґрунтовані висновки щодо необхідності наслідування історичних традицій у сфері розвитку естетичної культури, а також здійснення необхідних кроків у напрямку забезпечення соціокультурних умов для сучасної практики формування та збагачення естетичної культури українського суспільства і окремої людини.

Пошуки вчених переконливо засвідчують, що естетична культура є важливою основою розгортання творчого потенціалу особистості. Особливо це стосується розвитку таких якостей, як уява, образне мислення, творче натхнення, вміння генерувати інноваційні ідеї та рішення, здатність до співпереживання та ін. Естетична культура дозволяє особистості зосереджувати свою увагу на внутрішніх процесах (самовідчуття, самооцінка, самореалізація та ін.), а також досягати вагомих результатів, пов'язаних з втіленням на практиці естетичних ідей, смакових уподобань, художньо-конструктивних рішень.

Оцінюючи досягнення вчених стосовно дослідження природи естетичної культури, ми зробили висновок щодо необхідності здійснення подальших кроків у напрямку вивчення природи цього явища. Адже поза увагою залишаються такі прояви естетичної культури, як її об'єктивна і

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

суб'єктивна детермінація, спроможність втілення у сфері матеріального і духовного виробництва, перехід від мозаїчного до системного функціонування та самоорганізації, прийняття професійно важливих і відповідальних рішень з урахуванням актуалізованих естетичних вимог та процесів.

На підставі проведеного теоретичного аналізу наукової літератури в галузі філософії, культурології, соціології, психології та педагогіки нами визначена сутність естетичної культури як духовної, культурологічної, особистісної та професійної категорії (рис. 1).

гармонійності, виразності, цілісності та ін. Водночас естетична культура з погляду духовних можливостей покликана стимулювати прагнення людини до активної взаємодії зі світом прекрасного, визначати перспективу й характер вибудови свого майбутнього за законами краси.

Естетична культура як культурологічна категорія. Важливо зазначити, що естетична культура являє собою основу для генерування естетичних ідей, поглядів, орієнтацій, створення нових естетичних теорій, принципів та програм. Цей параметр духовного функціонування естетичної культури засвідчує її унікальні

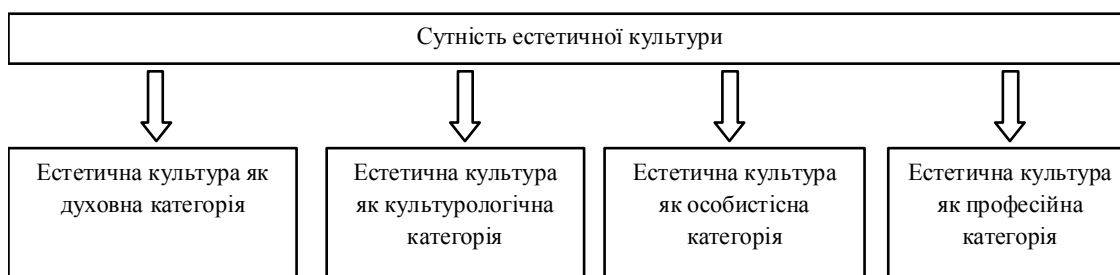

Рис. 1. Відображення сутності естетичної культури

Естетична культура як духовна категорія. Таке визначення сутності естетичної культури зумовлено тим, що суспільно – історична практика характеризується пошуком відповіді на питання, що стосуються істини, добра і краси. Питання естетичного змісту завжди знаходилися в центрі уваги суспільства і окремої людини, отримували певне осмислення і практичне втілення. Естетичне ставлення до навколишньої дійсності та мистецтва засвідчували усвідомлення суспільством ролі естетичної культури, яка покликана була нести важливу духовну функцію, надихати людей до активного освоєння світу краси, гармонії, виразності тощо.

Духовний потенціал естетичної культури пов'язаний з тим, що ідея краси визначається у домінуючому взаємозв'язку людини з природою, надихає її на духовне самоусвідомлення, зміцнює віру у власні можливості освоєння дійсності за законами краси. Ураховуючи духовний вплив естетичної культури на найважливіші форми суспільної свідомості, суспільна практика зосереджує свої зусилля на її естетизації. Це стосується привнесення духовного потенціалу і можливостей естетичної культури у такі сфери суспільного життя і окремої людини, як політика, релігія, мораль, наука, право і мистецтво.

Визначаючи духовну сутність естетичної культури, суспільна практика минулого засвідчує прагнення людини сприймати й оцінювати певні явища і процеси з погляду їх краси, досконалості,

можливості щодо розвитку та збагачення естетичного досвіду минулого й сьогодення. Водночас слід зауважити, що потенційні можливості естетичної культури на цьому не завершуються. Її природний потенціал є таким, що охоплює й таку сферу суспільного знання і життя окремої людини як культуротворчість. Естетична культура знаходить своє втілення в процесі та результатах культуротворчої діяльності. Саме тому сутність естетичної культури важливо визначати не лише з урахуванням її духовного змісту, пов'язаного з освоєнням світу прекрасного, але й спроможністю практичного втілення естетичних цінностей в певних зразках художньо творчої, мистецької, художньо-конструкторської діяльності.

Культуротворчий характер естетичної культури пов'язаний з процесом продукування та практичного освоєння дійсності та мистецтва за законами краси. Спектр зазначеного функціонування естетичної культури не може бути обмеженим. Адже естетична культура спроможна привносити важливі елементи естетичного у найважливіші сфери суспільного життя та розвитку людини. Таке усвідомлення природного потенціалу естетичної культури дозволяє вченим, діячам культури, організаторам виробництва, працівникам освіти вирішувати питання, що стосуються естетики людини, її фізичного, психічного, соціального та творчого розвитку; естетики навколишнього середовища,

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

зокрема, предметного, соціального та мистецького середовища; естетики таких різновидів діяльності, як ігрова, навчальна, трудова, комунікативна, творча, спортивна та ін.

Естетична культура як особистісна категорія. Такий погляд на естетичну культуру зумовлено тим, що її розвиток і функціонування в значній мірі залежить від людини, її спроможності на суб'єктивному рівні реалізувати на практиці духовно-функціональний зв'язок зі світом прекрасного. Як підтверджують результати наукового дослідження вчених (В. Бутенко, Н. Миропольська, О. Рудницька, Г. Шевченко, О. Щолонова та ін.), естетична культура не формується у завершеній моделі. Вона проходить значний шлях свого становлення і розвитку як особистісного духовно-функціонального утворення. В дошкільному та молодшому шкільному віці естетична культура має переважно мозаїчний характер функціонування. У підлітковому та юнацькому віці естетична культура набуває важливих елементів логічного характеру. В студентському віці естетична культура досягає рівня особистісного утворення, спроможного забезпечувати повноцінне ставлення до проявів прекрасного, глибоке освоєння естетичних явищ дійсності та мистецтва, ефективного використання механізму та способів самоорганізації.

Важливо зазначити, що функціонування естетичної культури як особистісного надбання пов'язане з багатьма параметрами естетичної підготовки людини. Йдеться про освоєння особистістю необхідного емоційного, інтелектуального й креативного досвіду взаємодії з естетичними цінностями; оволодіння практичними вміннями і навичками самостійного сприймання, естетичної оцінки та творчої інтерпретації художньо-естетичних явищ, творів художньої літератури та мистецтва, збагачення особистих можливостей для самоорганізації естетичної культури.

Естетична культура як професійна категорія. Таке визначення сутності естетичної культури зумовлено тим, що у процесі професійної діяльності знаходять своє вирішення питання естетичного змісту, відбувається звернення особистості до окремих способів естетичного освоєння предметів та процесів, пов'язаних з матеріальним і духовним виробництвом. За таких обставин естетична культура не лише задовольняє духовні потреби, смакові уподобання, естетичні принципи людини, але й впливає на прийняття професійно важливих рішень, спонукає до врахування естетичних критеріїв та показників під час оцінки професійних дій та результатів праці.

Сучасна практика підтверджує, що естетична культура є важливою складовою професійної освіти та діяльності фахівців певного профілю. Йдеться про роль естетичної культури в таких системах професійної діяльності, як: людина – людина, людина – природа, людина – техніка, людина – мистецтво. В кожній із визначених систем професійної діяльності естетична культура відіграє важливу роль. Так, в процесі професійної діяльності вчителів, медиків, соціальних працівників, юристів, правоохоронців естетична культура покликана забезпечити естетичне ставлення до процесу взаємодії з певними категоріями людей, створити належні умови для повноцінного сприймання та розуміння їх психологічного, фізичного та духовного стану, спонукати до організації плідного діалогу, заснованого на глибокій повазі до певних якостей особистості.

Для працівників сільського господарства, природоохоронної діяльності, екологічної сфери естетична культура є необхідною. Вона формує у них відповідальне ставлення до природного середовища, спонукає до глибокого сприймання проявів прекрасного в природі рідного краю, стимулює діяльність, пов'язану з естетизацією природних матеріалів, розвитком ландшафтної дизайну, садово-паркової культури. В системах професійної діяльності "людина – техніка" естетична культура спонукає до використання на виробництві технічної естетики, розробки художньо-конструкторських проектів, які б забезпечували гармонійне поєднання практичного й естетичного, корисного й духовного, зовнішнього й внутрішнього, традиційного й інноваційного в предметах матеріального та духовного виробництва.

Отже, естетична культура являє собою духовну, культурологічну, особистісну та професійну категорію, яка засвідчує про багатоаспектні можливості встановлення зв'язку людини зі світом прекрасного в дійсності та мистецтві. Кожний із виділених нами аспектів естетичної культури є важливим і тому передбачає відповідний розвиток в освітньому процесі. Це дозволить естетичній культурі як духовно-функціональному утворенню особистості зміцнювати зв'язок зі світом прекрасного, сприяти плідному освоєнню естетичних цінностей, спиратися на них у процесі професійної діяльності.

У науковій літературі вчені (М. Ануфрієв, О. Бандурка, О. Ярмиш, М. Бабков, А. Баранов, В. Барковський, І. Вашенко, В. Вертегел, І. Воробйова, Т. Зубач, М. Ібрагімов, Н. Куліченко, Б. Съєдін, Н. Карпунова,

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

А. Морозов, І. Марчук та ін.) зазначають, що формування естетичної культури співробітників правоохоронних органів є актуальним завданням естетичної культури вищих навчальних закладів МВС України. Саме тому заслуговує на глибоке осмислення питання щодо ролі та значення естетичної культури для професійної діяльності офіцерів національної поліції.

За результатами теоретичного вивчення означеного питання нами визначено основні *функції* естетичної культури офіцерів національної поліції України. До таких функцій естетичної культури віднесено: ціннісно-орієнтаційну, інформаційно-змістову, організаційно-діяльнісну та креативно-пошукову (рис. 2).

глибоко сприймати, осмислювати, творчо інтерпретувати естетичну цінність явищ, предметів, процесів, що пов'язані з професійною діяльністю.

Естетична культура офіцерів поліції, охоплюючи відповідні почуття, знання та професійні вміння і навички спроможна збагачувати духовно – практичний зв'язок з проявами прекрасного, розкривати нові грані та можливості естетичного пізнання навколишньої дійсності, розширювати естетичний світогляд, систему понять та уявлень про прекрасне і низьке, піднесене і потворне, трагічне і комічне в професійній сфері та повсякденній діяльності.

Важливо зазначити, що естетична культура

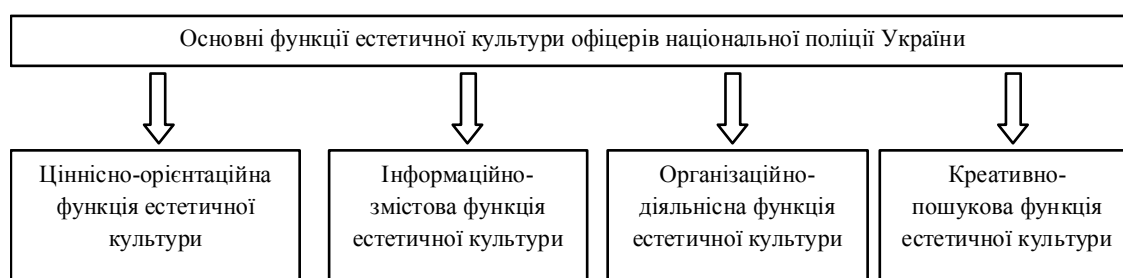

Рис. 2. Відображення основних функцій естетичної культури офіцерів національної поліції України

Ціннісно-орієнтаційна функція естетичної культури. Виділення цієї функції естетичної культури офіцерів національної поліції України зумовлено тим, що актуалізація питань професійної естетики не відбувається спонтанно. Основою цього процесу є естетична культура, яка передбачає вияв офіцерами поліції естетичного ставлення до професійної діяльності, її змісту, характеру, способів взаємодії, методів вирішення визначених завдань тощо.

Естетичне ставлення до професійної діяльності офіцери поліції виявляють у формі естетичних інтересів, орієнтацій, потреб, смакових уподобань, ідеалів. На емоційно-чуттєвому, інтелектуальному та діяльнісному рівнях відчувається посилення їх уваги до естетики професійного спілкування, налагодження змістовного діалогу з людьми, створення необхідних умов для професійної взаємодії та співпраці.

Інформаційно-змістова функція естетичної культури. Сутність і значення цієї функції полягають в тому, що естетична культура офіцерів національної поліції України передбачає не лише актуалізацію естетичних параметрів духовно – естетичної взаємодії зі світом прекрасного, але й забезпечення професійної діяльності необхідною інформацією естетичного змісту з урахуванням відповідних вимог, критеріїв тощо. Це дозволяє

офіцерів поліції покликана забезпечувати духовно – практичний зв'язок з проявами прекрасного на інформаційно-змістовому рівні, спираючись при цьому на соціальні, наукові, художні та естетичні знання. За таких обставин естетична культура офіцерів поліції сприяє не лише накопиченню, зберіганню, систематизації необхідних знань, понять та уявлень, але й ефективному використанню актуальної інформації у процесі професійної діяльності.

Організаційно-діяльнісна функція естетичної культури. Характеризуючи потенційні можливості та значення естетичної культури офіцерів національної поліції України варто виділити її організаційно-діяльнісну функцію. Йдеться про вплив естетичної культури не лише на змістові, ціннісні, світоглядні аспекти професійної діяльності правоохоронців, аде й на прийняття рішень щодо організації вказаного процесу, вирішення на практиці професійних завдань, налагодження зв'язку з проявами естетичного в системі реальних відносин між учасниками процесу, посилення ролі морально-естетичних та ділових якостей офіцерів поліції під час виконання професійних дій. За цих обставин естетична культура спроможна функціонально забезпечувати такі якісні показники, як спрямованість, системність, злагодженість,

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

виразність, послідовність, узгодженість, передбачуваність професійної діяльності.

Важливо зазначити, що організаційно діяльнісна функція естетичної культури стосується як зовнішніх, так і внутрішніх процесів. Йдеться про забезпечення процесу самоорганізації естетичної культури офіцерів національної поліції України. Посилення суспільної уваги до питань підвищення професійного рівня офіцерського складу національної поліції дозволяє зазначити, що естетична культура правоохоронців покликана бути динамічною, постійно розвиватися на основі як освітньо-педагогічного впливу, так і в результаті дії механізму самоорганізації.

Креативно-пошукова функція естетичної культури. Наше звернення до цієї функції естетичної культури офіцерів національної поліції України має певну зумовленість. Відомо, що професійна діяльність дільничних інспекторів. Інспекторів – криміналістів, слідчих, співробітників карного розшуку за своїм змістом та характером є творчою, передбачає прийняття складних рішень, пов'язаних з розкриттям певних правопорушень та злочинів, висуненням та доведенням відповідних версій щодо причин та наслідків злочинних дій та вчинків окремих людей, інтерпретацією поведінки осіб, які виступають в якості суб'єктів правових відносин.

Немає сумніву в тому, що у забезпеченості креативно-пошукового характеру професійної діяльності співробітників національної поліції важливу роль може відігравати естетична культура. Спираючись на естетичні почуття, знання, поняття, уявлення, переконання, образне і логічне мислення, вміння глибоко сприймати, спостерігати, осмислювати події і факти, процеси і явища, матеріальні та духовні цінності офіцери національної поліції виявляють спроможність інноваційно організувати професійні дії, пропонують креативні рішення, пов'язані з розслідуванням та розкриттям окремих злочинів, правопорушень тощо. Під впливом естетичної культури офіцерів поліції відбувається прийняття правильних рішень, забезпечується інноваційність, оригінальність, неповторність, образність, нестандартність професійного мислення, розвивається фантазія, уява, творча активність, пов'язана з досягненням професійних цілей та планів, розв'язанням визначених проблем.

Висновки і перспективи професійних досліджень. Теоретичний аналіз зазначеної проблеми дозволив розкрити сутність естетичної культури як багатоаспектного явища, визначити її роль як духовну, культурологічну, особистісну

та професійну категорію, а також обґрунтувати основні функції естетичної культури офіцерів національної поліції України, зокрема, ціннісно-орієнтаційну, інформаційно-змістову, організаційно-діяльнісну та креативно-пошукову. Подальший науковий пошук передбачає висвітлення ролі професійної підготовки у формуванні естетичної культури курсантів вищих навчальних закладів МВС України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В.П. *Освіта України в контексті суспільних проблем та суперечностей* / В.П. Андрущенко // *Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні (1992 – 2002)*. Збірник наукових праць до 10-ти річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. – Частина 2. – Харків: "ОВС", 2002. – С. 3 – 16.
2. Бутенко В. Г. *Культурологічні аспекти формування естетичної свідомості учнівської і студентської молоді* / В. Г. Бутенко. // *Зб. наук. пр. Пед. науки.* – Херсон: Вид-во ХДУ, 2003. – Вип. 34. – С. 17–20.
3. Вертегел В.Л. *Розвиток естетичних смаків особистості майбутнього юриста в умовах самостійної роботи при вивченні іноземних мов* // *Гуманізм та освіта: Збірник матеріалів VIII міжнародної науково-практичної конференції, м.Вінниця, 19-21 вересня 2006 року.* – Вінниця: УНІВЕРСУМ, 2006. – С.212–214.
4. Карпунова Н.Г. *Морально-естетичне виховання курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Східноукр. нац. університет ім. В. Даля.* – Луганськ, 2009. – 20 с.
5. Могілевська Н. Е. *Формування естетичного відношення до людини у курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України: Автореф. дис...канд. пед. наук:13.00.07/Східноукр.нац. ун-т ім. В. Даля.* Луганськ, 2004. – 20 с.
6. Томашевський Володимир. *Естетична культура як соціально-історична категорія* // *Педагогіка вищої та середньої школи.* – 2013. – Вип. 38. – С. 355 – 361.
7. Шликова Ірина. *Етико-естетична особистість як суб'єкт професійної підготовки майбутніх юристів*//*Наукові записки. Серія: Педагогіка.* – 2008. – №4. – С. 180 – 183.

REFERENCES

1. Andrushchenko, V.P. (2002). *Osvita Ukrainy v konteksti suspilnykh problem ta superechnosti* [Education of Ukraine in the context of social problems and contradictions]. Journal of scientific works for the 10th anniversary of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Part 2. Kharkiv: OVSPubl., pp.3–16. [in Ukrainian].
2. Butenko, V. H. (2003). *Kulturolohichni aspekty formuvannia estetychnoi svidomosti uchnivskoi i*

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ МЕТОДОМ АУДІОВІЗУАЛІЗАЦІЇ

studentskoi molodi [Cultural Aspects of Formation of Aesthetic Consciousness of Pupils and Students Youth]. Journal of scientific works. Pedagogical sciences. Kherson: KhDUPubl., no.34. pp.17–20. [in Ukrainian].

3. Vertehel, V.L. (2006). Rozvytok estetychnykh smakiv osobystosti maibutnoho yurysta v umovakh samostiinoi roboty pry vyvchenni inozemnykh mov [Development of aesthetic personality tastes of the future lawyer in conditions of independent work in the study of foreign languages]. *Humanism and education. Journal of materials of the VIII International Scientific and Practical Conference in Vinnytsia*. Vinnytsia: UNIVERSUM, pp. 212–214. [in Ukrainian].

4. Karpunova, N.H. (2009). *Moralno-estetychne vykhovannia kursantiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv systemy MVS Ukrainy* [Moral and aesthetic education of cadets of higher educational institutions of

the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. Luhansk. 20 p. [in Ukrainian].

5. Mohilevska N. E. (2004). *Formuvannia estetychnoho vidnoshennia do liudyny u kursantiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv systemy MVS Ukrainy* [Formation of aesthetic attitude toward a person in cadets of higher educational institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. Luhansk, 20p. [in Ukrainian].

6. Tomashevskiy, V.V. (2013). *Estetychna kultura yak sotsialno-istorychna katehoriia* [Aesthetic culture as a socio-historical category]. *Pedagogy of Higher and Secondary Schools*. No.38, pp. 355–361. [in Ukrainian].

7. Shlykova, I. (2008). *Etyko-estetychna osobystiv yak subiekt profesinnoi pidhotovky maibutnykh yurystiv* [Ethical and aesthetic personality as a subject of professional training of future lawyers]. *Science Notes. Seria: Pedagogy*, no.4, pp.180–183. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 22.01.2018

УДК 378.03

Поліна Магда, аспірант кафедри педагогіки й методики технологічної та професійної освіти ДВНЗ “Донбаський державний педагогічний університет”, викладач педагогіки і психології Бахмутського коледжу мистецтв імені Івана Карабця

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ МЕТОДОМ АУДІОВІЗУАЛІЗАЦІЇ

У статті розглянуто тлумачення категорій “креативність” та “аудіовізуалізація”, проаналізовано зв’язок творчості, креативності, уяви з іншими психічними процесами та властивостями особистості. Як приклад методики з розвитку креативності майбутніх вчителів музики початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів наведено аудіовізуалізацію у формі малювання та ліплення (у процесі вивчення предметів соціально-гуманітарного циклу), розглянуто супутні впливи цього методу на особистість студента.

Ключові слова: креативність, аудіовізуалізація, творчість, арт-техніка, вчитель музики.

Літ. 5.

Polina Mahda, Postgraduate Student of the Pedagogy and Methods of Technical and Vocational Education Department State Higher Education Establishment “Donbass State Pedagogical University”, Lecturer of Pedagogy and Psychology Bakhmut Art College named after Ivan Karabytsya

THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY OF FUTURE MUSIC TEACHERS BY AUDIOVISUAL METHOD

The article discusses the possibility of using the audiovisual method as a way of development of the value orientations of future music teachers of primary specialized art educational establishments. The material is relevant in the context of increasing demands of young professionals in the arts and culture field, whereas creativity as availability increases the competitiveness of colleges of arts and is a prerequisite educational and performance skills of the musician.

The research study builds on the works of Sh. Amonashvili, L. Kopanyshyna, O. Mikhailenko, T. Osipova, I. Savinov, S. Shcherbakov, M. Horelikova, O. Luhova, L. Bezemchuk, T. Besshaposnikova, O. Bobliyenko, A. Voznyak, T. Zhyhinas, K. Kabryl, G. Kondratenko, I. Polyakova, K. Schedrolosyeva, which offer various methods and technologies of creativity and other value orientations (through a portfolio method, project method, non-standard types of exercises, storytelling, scribing, performance art musician, musical interpretation and improvisation, auto-training and reflection, etc.), but scientists left unattended a method such as audio visualization. In our opinion, a called method contains rich potential for the formation and development of creativity in the future music teachers.

The author analyzes the interpretation of the categories “creative work”, “audio visualization”, “creativity”, “synesthesia” in view of their relationship in the development of professional skills and abilities